

РЕФОРМУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ

О. В. ДИМЧЕНКО, д-р екон. наук, проф.
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
dymchenkoov@gmail.com*

В. В. БЄЛЯВЦЕВА, канд. екон. наук, доц.
*Харківський національний університет міського
господарства імені О. М. Бекетова
61002 Україна, м. Харків, вул. Маршала Бажанова, 17
my_edem@ukr.net*

Процес об'єднання і укрупнення громад має свою незакінчену історію не тільки в Україні, а і в інших країнах Європи. Свої аргументи з цього приводу висловив С.Сидоренко в інформаційному публічному просторі «Європейская правда» (27.12.2017). Показовим є сама назва його статті «Реформа, которой не избежать Украине: 10 примеров объединения общин в странах Европы». Показовим є те, що це європейська тенденція, яка вже проявила себе як закономірність, і що європейські країни мають досвід і позитивний результат. Дослідник констатує, що «епидемия объединения общин» поширилась більше ніж на 15 країн, серед яких Латвія, Естонія, Польща, Грузія, Греція, Україна. В Латвії було до 2009 року 500 муніципалітетів, стало 118. В Естонії на першому «добровільному» етапі (1994–2014 рр.) кількість муніципалітетів зменшилась тільки на 16 %, а на другому (директивному етапі) практично за рік укрупнення здійснилось в завершеному виді. Всього за два періоди (добровільний і директивний) укрупнення дало такий результат: 254 муніципалітетів переформатувались в 79. Грузія з самого початку пішла по шляху примусового (директивного) об'єднання – в 2006 р. зменшена кількість районів до 65. Греція теж задіяла радикальні міри: муніципалітетів зменшила з 1033 до 328, а регіонів – з 350 до 13. Цей же процес укрупнення провели країни - представники «старої Європи» - Норвегія (в 60-70 роки), Данія (2006р.), Фінляндія (1990-2014р) [1].

Маємо підкреслити, що з європейського досвіду слідує:

- «принцип добровільності» розтягує строки реформи на досить тривалий період;
- адміністрування в такій реформі дає позитивний ефект;
- укрупнення є більш проблемою управлінською, ніж економічною;
- за останні десятиріччя інформаційні технології (база управління) зробили незрівнянно більший крок, ніж економіка. І це є одним з найважливіших аргументів на користь організаційно-управлінського (адміністративного) укрупнення громад з їх територіями. В Європі період «тихої реформи» (добровільності) вже себе вичерпав, цей період на фактах довів, що затримка в об'єднанні (укрупненні) обертається програшем для тих, хто «вичікував».

За реформаційними планами в Україні «кінцеві» орієнтири адмінреформи – 150 районів (зараз 490) та 1500 об'єднаних громад (на початку реформи 10297). Слово «кінцеві» - символічне, оскільки зміни і надалі будуть.

З української специфіки укрупнення громад і адміністративного районування відмітимо, що нові можливості об'єднання і розмежування громад і територій тільки частково обмежуються Конституцією, але вже на даний час можливі варіанти в рамках діючих законодавчих норм шляхом приєднання громад між собою та приєднання до міст обласного значення (без проведення дострокових місцевих виборів). Таку можливість забезпечує і законопроект № 6466 «Закон про добровільне приєднання територіальних громад до міст обласного значення».

Немає непереборних перешкод і для проведення секторальних реформ (в сферах медицини, культури, ЖКГ) [2, 3, 4].

Переформатування одиниць територіальної організації, зокрема укрупнення обласних районів, бажано здійснювати, маючи:

- юридичне забезпечення (зміни в законодавстві, підзаконні акти);
- економічні аргументи, оцінки, розрахунки;
- стратегії розвитку територіальної інфраструктури (урбанізаційну, транспортних мереж, інженерних мереж, ЖКГ);
- оптимізаційну модель балансу державного і місцевого управління і фінансування;
- механізм переговорного процесу між учасниками перебудови;
- прогнози наслідків введення змін.

Список використаних джерел:

1. Утримання темпу децентралізації в Україні. Аналітична доповідь ОЕРС, 2018. – 349 с.
2. Куценко Т. Ф., Дударенко Е. Ю. Об'єднані територіальні громади в Україні: короткий аналітичний огляд. Економіка та держава №3. 2017. – С. 64–70.
3. Пальчук В. Бюджетна самодостатність і реалізація інфраструктурних проектів у регіонах України. Ел.ресурс//Україна:події, факти, коментарі. – 2017. – №11. – С.31–42. – Режим доступу:<http://nbuviap.gov.ua/images/ukraine/2017/ukr.11.pdf>